

Tulevaisuuslautakunnan lausunto ja painopisteet 2026 talousarvion valmisteluun
6856/02.00.00/2025

Tulevaisuuslautakunta 18.09.2025

Lisätiedot Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen
puh. 013 330 4500

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta päättää antaa liitteenä olevan lausunnon hyvinvointialueen hallitukselle talous- ja toimintasuunnitelman valmistelua varten.

Päätös

Selostus Hallintosäännön mukaan Tulevaisuuslautakunnan tehtävänä on seurata taloudellista kehitystä pitkällä aikavälillä esim. rahoituksen kehitystä ja investointitarpeita. Lisäksi tulevaisuuslautakunnan tehtävänä on valmistella ja tehdä osaltaan esityksiä toimenpiteistä ja painopisteistä, jotka tulisi huomioida talousarviossa, toimintasuunnitelmissa ja palvelustrategiassa organisaatioriippumattomasti, pitkän aikavälin taloudellinen kehitys huomioiden.

Käytettävissä olevien hyvinvointialueiden tulosennusteiden perusteella voidaan todeta hyvinvointialueiden talouden kehittyneen positiivisesti. Tosin tulosten odotetaan eriytyvän voimakkaasti eri puolilla maata. Taloudellisesti paras hyvinvointialue ennustaa tekevänsä ylijäämää 222 € / asukas kun samaan aikaan heikoimmassa asemassa oleva hyvinvointialue ennustaa tekevänsä 267 € / asukas alijäämää. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tulosennuste näyttää 31 € / asukas ylijäämää. Kaikkiaan 12 hyvinvointialuetta ennustaa pääsevänsä positiiviseen taloudelliseen tulokseen. Vastaavasti 10 hyvinvointialuetta ennustaa tekevänsä tappiollisen tilinpäätöksen.

Pitkälti ikärakenteen muutoksista seuraava palvelutarpeen kasvu johtaa taloudellisen niukkuuden jatkumiseen sote- ja turvallisuuspalvelujen järjestämisessä. Lain mukaan hyvinvointialueen pitää kattaa aikaisemmat alijäämät vuoden 2026 loppuun mennessä. Tosin valtiovarainministeriö valmistelee asetusta, jonka perusteella alijäämien kattamiselle voidaan myöntää kaksi vuotta lisää aikaa niille hyvinvointialueille, jotka eivät tee alijäämää enää vuonna 2025.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue on hakenut harkinnanvaraista lisärahoitusta hoito- ja hoivajonojen purkamiseen. Rahoitusneuvottelut tämän asian osalta ovat parhaillaan loppusuoralla.

Pidemmällä aikavälillä talouden tilanne Pohjois-Karjalan osalta on hieman paranemassa, koska rahoituslain siirtymätasauksen vaikutus vähenee siirtymäajan edetessä. Väestön raju ikääntyminen kuitenkin nostaa palvelutarvetta, joten taloudellinen niukkuus tulee jatkumaan koko näköpiirissä olevan tulevaisuuden.

Tulevaisuuslautakunnan esitykset vuoden toiminta- ja taloussuunnitelmaan on valmisteltu edellä esitetyt talousnäkymät ja hyvinvointialueen lakisääteiset tehtävät huomioiden.